

روابط ایران و ارمنستان در جمهوری آذربایجان بیش از حد بزرگنمایی می شود

محسن پاک آیین سفیر فوق العاده و تام الاختیار جمهوری اسلامی ایران در جمهوری آذربایجان با سایت مجله «قره باغ» اینفو. کام» مصاحبه ای انجام داد

خبرگزاری آران
خبرگزاری آران/سرویس آذربایجان

محسن پاک آیین سفیر فوق العاده و تام الاختیار جمهوری اسلامی ایران در جمهوری آذربایجان با سایت مجله «قره باغ اینفو. کام» مصاحبه ای انجام داد که متن آن به شرح ذیل می باشد:

جناب سفیر، اخیراً انتخاب حسن روحانی به عنوان رئیس جمهور ایران به موضوع اصلی مذاکرات در این کشور تبدیل شده است. به نظر شما، دولت روحانی در کشور همسایه (ایران) در آینده نزدیک چه تاثیری بر روابط ایران و آذربایجان خواهد داشت؟ به طور کلی، موضع این شخص نسبت به روابط با آذربایجان چگونه است؟

آقای حسن روحانی از دیپلمات های مجرب است و فضای فعلی جهان را به خوبی می شناسد. وی پیش از پیروزی انقلاب اسلامی یکی از مبارزان علیه رژیم دیکتاتوری شاه ایران بوده و پس از انقلاب اسلامی در پست های مختلف از جمله پنج دوره عضو مجلس شورای اسلامی و دو دوره نیز نایب رئیس مجلس بوده است. بیش از 20 سال به عنوان نماینده رهبر عالی دینی در شورای عالی امنیت ملی فعالیت داشته است. تحصیلات دینی اش نیز مکمل است یعنی صلاحیت صدور فتوا را دارد. دانش های دنیوی حسن روحانی نیز قناعت بخش است. بدین ترتیب که دکترای علوم حقوق است. جناب روحانی طی سخنانی اعلام کرده است که اهمیت زیادی برای مناسبات با کشورهای همسایه در سیاست خارجی قابل است از جمله روابط با آذربایجان نیز مد نظر قرار خواهد گرفت. لازم به ذکر است که آقای روحانی جمهوری آذربایجان را بسیار خوب می شناسد و روابط چند جانبه موجود بین دو کشور از جمله روابط فرهنگی و دینی در دوره ریاست جمهوری وی نیز در سطح بالایی خواهد بود. روابط استراتژیک بین ایران و آذربایجان وجود دارد. علیرغم برخی فراز و نشیب های روابط، ماهیت روابط استراتژیک بین دو کشور تغییر نکرده و طبیعتاً در چنین صورت سیاست دولت آقای روحانی تحکیم و تقویت روابط با آذربایجان خواهد بود.

می دانید که گروه مینسک مشغول حل مناقشه قره باغ است و ایران به عنوان نظاره گر چه کمکی می تواند به حل این مناقشه ارایه دهد؟ گفتنی است که مدتی پیش منوچهر متکی وزیر خارجه اسبق ایران نیز در مصاحبه با سایت خبری «پان آرمینیا» ارمنستان گفته است که تهران می تواند نقش میانجیگری در روند حل مناقشه قره باغ را بر عهده بگیرد. اگر چه آذربایجان نظر مثبتی نسبت به این پیشنهاد داشته است، ولی ارمنستان نسبت به این پیشنهاد واکنش نشان نداد. به نظر شما، این نشانگر عدم تمایل ارمنستان برای حل این مناقشه نیست؟

ایران یکی از کشورهای با نفوذ منطقه و یکی اعضای سازمان کنفرانس اسلامی است و طبیعتاً این کشور از برقراری امنیت و ثبات در منطقه جانبداری می کند. ایران به عنوان یکی از کشورهای منطقه وجود هرگونه اختلاف و رویارویی را به عنوان لطمه ای به امنیت منطقه، خود و همین کشورها می بیند. به دلیل این که ایران در همسایگی آذربایجان و ارمنستان قرار دارد، بروز درگیری و اختلافات در مرزهای مشترک برای ایران ناخوشایند است. زیرا در این صورت تحقق طرح های توسعه نیز دشوار می شود. لذا، ایران بسیار علاقمند است که مناقشه قره باغ از طریق صلح آمیز و هر چه زودتر حل و فصل شود. آذربایجان، ارمنستان و سایر کشورهای منطقه ای نیز در این امر علاقمند هستند. ایران مایل به کمک برای حل این مناقشه است. علیرغم این که گروه مینسک مشغول حل این مساله است، ولی، فعالیت آنها را نیز نمی توان قانع کننده دانست. زیرا، بیش از 20 سال است که نتیجه ای حاصل نشده است. ایران نیز به نوبه خود همواره آمادگی برای میانجیگری را دارد.

در این صورت ایران چه پیشنهادی را می تواند ارایه دهد؟

اگر هر دو طرف میانجیگری ایران را بپذیرند، در این صورت ارایه پیشنهادات نیز امکان پذیر است.

وجود مناسبات دوستی ایران با ارمنستان و نیز روابط اقتصادی بین دو کشور که باعث تقویت ارمنستان می شود همواره موجب قهر مردم آذربایجان از دولت ایران می شود. آیا به نظر شما اگر ایران نیز مرزهایش را با ارمنستان می بست این کشور مجبور به امضای قرارداد صلح نمی شد؟

به نظر من، روابط ایران با ارمنستان در آذربایجان بیش از حد بزرگنمایی می شود. البته ارمنستان کشور همسایه ما است و ایران روابط عادی با این کشور دارد. بسیاری از کشورهایی وجود دارند که دوست آذربایجان هستند ولی روابط شان با ارمنستان بسیار گسترده تر از ایران است. به عنوان مثال امروز ارمنستان فقط 15 درصد واردات را از طریق ایران انجام می دهد. ولی بقیه 85 درصد این واردات از طریق کشورهایی انجام می گیرد که دوست آذربایجان محسوب می شوند. اگر شما فکر می کنید که عدم ارتباط ایران با ارمنستان موجب می شود که وضعیت ارمنستان از نظر اقتصادی وخیم شود و در نتیجه این مساله به حل مناقشه قره باغ کمک می کند پس در اشتباه هستید. ولی ما برعکس فکر می کنیم، اگر ما روابط مان را با ارمنستان بهبود نماییم می توانیم در زمان لازم به حل مناقشه کمک نماییم. این امتیاز سیاست خارجی ایران است که با هر دو طرف مناقشه روابط خوبی برقرار می کند و در شرایط لازم برای حل مناقشه از این روابط استفاده خواهد کرد. مثلاً برخی کشورهایی وجود دارند که اصلاً با ارمنستان ارتباط ندارند. در این صورت آنها برای حل مناقشه چه کمکی می توانند بکنند؟ متأسفانه برخی اصحاب رسانه ها جای دوست و دشمن را اشتباه می گیرند. روابط بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری آذربایجان استراتژیک و مهم است. آمریکا یکی از کشورهای دوست آذربایجان در طرح های انرژی این کشور از نزدیک شرکت می کند. ولی آمریکا روابط نزدیک با ارمنستان نیز دارد و چهار ایالت این کشور استقلال قره باغ کوهستانی را به رسمیت شناخته اند. ولی رسانه های شما به دلایلی در این باره نمی نویسند و بر عکس همواره موضع ایران را منعکس می کنند. به نظر من، آذربایجان باید حمایت همه جانبه کشورها را جلب نماید. این یک واقعیت است که ایران در مساله قره باغ همیشه در کنار آذربایجان بوده است. مناسبات خوب ما با ارمنستان مانعی برای حمایت ما از موضع به حق آذربایجان ایجاد نکرده است. ما با آذربایجان کاملاً صمیمانه و رو راست هستیم. برخی کشورهایی وجود دارند که با ارمنستان مناسبات رسمی ندارند ولی مناسبات غیر رسمی آنها با ارمنستان نسبت به ایران خیلی بیشتر است. بنابراین باید برای انتخاب دوست و دشمن معیارهای درست را مشخص نماییم. ما مناسبات خودمان را با ارمنستان به نفع آذربایجان می دانیم. به عنوان مثال مناسبات خوب ما با ارمنستان سبب شده است که مناقشه قره باغ به یک مناقشه دینی تبدیل نشود. اگر این مناقشه رنگ و بوی دینی به خود می گرفت همه جهان مسیحی علیه آذربایجان متحد و بسیج می شد. روابط ما با ارمنستان نشان می دهد که مناقشه قره باغ یک مناقشه دینی و مذهبی نمی باشد.

حتماً شما تصویری دال بر اهانت ارمنی ها به مساجد و مکان های مقدس در قره باغ کوهستانی را مشاهده کرده اید. به نظر شما، آیا این اقدام ارمنه توهین به اسلام نیست؟

ما این قبیل اقدامات را قبول نمی کنیم و همه اقدامات در این موضوع را محکوم می کنیم.

مقامات ایران بارها اعلام کرده اند که مخالف همکاری آذربایجان با اسرائیل هستند. نظر تهران در رابطه با روابط بین آذربایجان و اسرائیل چیست و آیا این همکاری را خطری برای خود می دانند؟

ممکن است که نظرات انتقادی از سوی ایران در رابطه با همکاری بین آذربایجان و اسرائیل مطرح شود ولی ما این همکاری را به عنوان تهدیدی برای خودمان نمی بینیم. فکر می کنیم که اسرائیل در سطحی نیست که بتواند از کشورهای همسایه ما علیه خودمان استفاده کند و نیز باور نمی کنیم که همسایگان ما خیال پردازی های اسرائیل را باور کنند.

معلوم است که ایران در سال 1993 وقتی مناطق اطراف رودخانه ارس اشغال شد طرف ایرانی در یک اقدام بشردوستانه به جنگ زندگان جمهوری آذربایجان کمک کرد و اجازه داد که به خاک ایران وارد شوند. اگر باز هم چنین وضعیتی پیش آید رفتار ایران چگونه خواهد بود؟

امیدوار هستیم که در حل مناقشه قره باغ به راه نظامی متوسل نشود و این مناقشه از طریق صلح آمیز حل و فصل گردد./خ

